

УДК 368(043.5)

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА І СТІЙКІСТЬ СТРАХОВИКА: ПОРІВНЯННЯ ПОНЯТЬ ТА УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

НАГАЙЧУК Неля Григорівна,

кандидат економічних наук, доцент,
декан факультету управління та права
Черкаського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»
email: Nagaichuk_n@ukr.net

Анотація. Досліджено суть понять «фінансова безпека» і «фінансова стійкість страховика» в контексті здатності суб'єкта страхового підприємництва виконати страхові зобов'язання.

Проаналізовано вимоги вітчизняного законодавця щодо забезпечення фінансової стійкості страховиків.

Розширено їхній перелік, ґрунтуючись на теоретико-методичних розробках дослідників.

Здійснено групування умов для забезпечення фінансової стійкості та фінансової безпеки страхової організації, що дало змогу розмежувати рівні управління цими об'єктами.

Розглянуто методи державного контролю за фінансовою стійкістю страховиків з метою недопущення їхнього банкрутства і забезпечення фінансової безпеки страхового ринку в цілому.

Ключові слова: фінансова стійкість страховика, фінансова безпека страховика, платоспроможність, ризик втрати платоспроможності, тести раннього попередження банкрутства, страховий ринок.

Постановка проблеми. Не потребує доведення той факт, що страхування — це вид підприємницької діяльності специфічних фінансових установ (страхових компаній), що надають послуги із захисту майнових інтересів суб'єктів господарювання (страхувальників/застрахованих). Для забезпечення виконання зобов'язань перед страхувальниками в повному обсязі та у визначені законом чи договором терміни діяльність страховика повинна бути безпечною. Зважаючи на особливості страхової діяльності та природу страховика як суб'єкта підприємницької діяльності, йдеться про його фінансову стійкість і фінансову безпеку. Досить часто в на-

Аннотация. Исследованы суть понятий «финансовая безопасность» и «финансовая устойчивость страховщика» в контексте способности субъекта страхового предпринимательства выполнить страховые обязательства. Проанализированы требования отечественного законодателя по обеспечению финансовой устойчивости страховщиков. Расширен перечень, основываясь на теоретико-методических разработках исследователей.

Осуществлено групування умов для забезпечення фінансової стійкості та фінансової безпеки страхової організації, що дозволило розграничити рівні управління цими об'єктами. Рассмотрены методы государственного контроля за финансовой устойчивостью страховщиков с целью недопущения их банкротства и обеспечения финансовой безопасности страхового рынка в целом.

Ключевые слова: финансовая устойчивость страховщика, финансовая безопасность страховщика, платежеспособность, риск потери платежеспособности, тесты раннего предупреждения банкротства, страховой рынок.

уковій літературі відбувається ототожнення цих понять, а в окремих ситуаціях — і підміна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, присвячені змісту поняття «фінансова стійкість страховика», знайшли відображення у працях вітчизняних дослідників: О. О. Гаманкової, О. В. Козьменко, А. А. Супрун, Н. В. Ткаченко. Різноманітні аспекти фінансової безпеки страхових компаній і стану фінансової безпеки страхового ринку (ринку страхових послуг) представлені в науковому доробку таких українських учених, як В. Базилевич, О. Барановський, В. Виговська М., Єрмошенко, О. Жабинець, В. Кравченко, Т. Яворська.

Водночас відсутні результати наукових розвідок, які б дали однозначну відповідь на питання, чи достатньо забезпечити фінансову стійкість страховиків задля безпечного функціонування страхового ринку в цілому. Чи, навпаки, на перше місце слід поставити вимогу забезпечення фінансової безпеки страхового ринку, а стійкій фінансовий стан страховиків у такому разі досягатиметься автоматично?

Аналіз наукових праць показав, що не до кінця дослідженими є умови і механізми забезпечення фінансової стійкості страхових компаній та відсутність напрацювань у сфері управління ними з метою досягнення фінансової безпеки їхньої діяльності як на мікро-, так і на макрорівні.

Метою статті є виявлення відмінностей між дефініціями «фінансова безпека» і «фінансова стійкість страховика», а також систематизація умов їх забезпечення і досягнення/дотримання.

Виклад основного матеріалу. Страхове підприємство є суворо регульованою діяльністю з боку держави. Зважаючи на це, фінансову стійкість і фінансову безпеку страховика перш за все слід розглядати з позицій нормативно-правового регламентування.

Основним законодавчим актом, що визначає діяльність страхових організацій в Україні, є Закон «Про страхування», згідно з яким ознакою фінансової стійкості страховика є його платоспроможність. Законодавець чітко окреслив вимоги до її забезпечення [1]: для страховиків — наявність сплаченого статутного капіталу (для філій страховиків-нерезидентів — гарантійного депозиту) і наявності гарантійного фонду страховика; формування страхових резервів, достатніх для проведення майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань за договорами страхування, співстрахування, перестрахування та взаємного страхування; перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності.

Додатковими умовами забезпечення платоспроможності страховика визначено: формування страховиком за рахунок коштів нерозподіленого прибутку — вільних резервів. Крім того, з метою виконання зобов'язань за договорами, укладеними за окремими видами обов'язкового страхування, до страховиків висуваються вимоги щодо їхнього безумовного членства у відповідних об'єднаннях (бюро), що, у свою чергу, передбачає здійснення відрахувань до централізованих страхових резервних фон-

дів, які формуються та управляються такими утвореннями. А в разі прийняття страховиками на себе страхових зобов'язань в обсягах, що перевищують можливість їх виконання за рахунок власних активів, Законом установлена вимога до обов'язковості перестрахування ризику виконання цих зобов'язань у перестраховиків. Однак із норм Закону незрозумілими є критерії, за якими можна визначити, що страховик не в змозі виконати страхові зобов'язання, тобто не встановлена межа перевищення над власними активами (сумою статутного капіталу і сформованих вільних резервів). У попередній редакції Закону така норма становила 10 %.

Теорія страхування містить розширені умови, дотримання яких є гарантією фінансової стійкості страхових організацій, а саме:

- економічно обґрунтовані розміри страхових тарифів;
- наявність власного капіталу;
- відповідність страхових резервів обсягам узятих страховиком зобов'язань за договорами страхування (перестрахування, співстрахування, взаємного страхування);
- розроблені програми перестрахового захисту.

Л. К. Шнурова уточнює, що, окрім зазначеного вище, були сформульовані більш деталізовані вимоги до гарантій фінансової стійкості, а саме:

- кошти страхових резервів і власні кошти страховика повинні бути представлені активами, що відповідають вимогам диверсифікації, ліквідності, поверненості та дохідності;
- статутний капітал має бути повністю сплаченим і в розмірі, не нижчому від установленого законодавством, а також не допускається формування статутного капіталу за рахунок кредитних коштів і майна, що перебуває в заставі.

Офіційною методикою, що використовується для аналізу фінансового стану страховика, є Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків [2] (т. зв. — Тести раннього попередження, далі — Тести). Цим документом передбачено здійснення аналізу за такими напрямками: аналіз джерел формування капіталу, активів, операцій із перестрахування, формування і розміщення страхових резервів, розрахунок показників дохідності та ліквідності. Результуючим показником використання цієї методи є інтегральний показник рівня фінансової надійності страхової компанії (оцінка ймовірності банкрутства).

Джерелом інформації для розрахунку показників, передбачених Тестами, слугує вторинна

(публічна), складена на основі первинних джерел звітність, а також спеціальна звітність страховика — Звіт про доходи і витрати страхової компанії. Для страховиків, що надають послуги з ризикового страхування, Тести містять одинадцять показників, а для компаній зі страхування життя — дев'ять. Оцінювання проводиться в рамках від «1» до «4» залежно від діапазону, в який потрапило значення відповідного показника. Фактична оцінка кожного показника визначається шляхом порівняння розрахованого значення показника з відповідною шкалою значень, урахуваючи те, якими видами страхування (життя/нежиття) займається страховик. Для отримання загальної оцінки фінансового стану страховика фактичні оцінки за окремими показниками множать на відповідні коефіцієнти і додають, одержаний результат округлюється до цілого числа. Результати Тестів раннього попередження не підлягають обов'язковому оприлюдненню, тобто є інформацією з обмеженим доступом [3].

Попри всі позитивні моменти, методика не позбавлена недосконалостей: набір показників, представлених у Тестах, не відображає особливостей досліджуваного явища; відсутнє наукове обґрунтування рівня теоретичних значень показників, що входять до підсумкової оцінки; не обґрунтовано вагомість конкретного коефіцієнта, що формує інтегральний показник, з урахуванням особливостей діяльності страховика; інтегральний показник є статичною оцінкою і не дозволяє врахувати динаміку рівня фінансової надійності страхової компанії [4, с. 140].

Національна система державного забезпечення та управління фінансовою безпекою страхових компаній базується на чинній системі законодавства, що включає загальні правові акти, спеціальне страхове законодавство та підзаконні і відомчі нормативні правові акти. Так, у Методиці розрахунку рівня економічної безпеки України (2007) ключовими характеристиками фінансової безпеки було визначено стан системи (якщо розглядати страхову компанію як систему) чи ринку (страхового), який характеризується стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, здатністю забезпечити ефективне функціонування та економічне зростання [5]. Виходячи з цього визначення обов'язковою умовою безпечного функціонування системи чи ринку є стійкість до впливу ризиків, що мають як внутрішню, так і зовнішню природу. При цьому фінансова безпека страхового ринку визнача-

лася як такий рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дав би їм змогу в разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їхніх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування [5].

Виходячи з цього, умовою забезпечення безпеки страхового ринку є здатність страхових компаній виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками, це є не що інше, як вимога до страховиків бути фінансово стійкими, а саме — платоспроможними. Однак такий підхід не розкриває самі умови забезпечення фінансової безпеки страхових компаній. У такому контексті законодавець керується тим, що лише фінансово стійкі страхові компанії, будучи елементами страхового ринку, можуть забезпечити безпеку ринку в цілому.

Наразі чинним нормативним актом, у якому згадується про безпеку страхової сфери, є Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України (2013), при цьому фінансовою безпекою визначається вже стан фінансової системи, за якого створено фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується стійкість фінансової системи до фінансових шоків і дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни. З цього є незрозумілим, по перше, ким це має бути забезпечено і, по друге, які саме умови мають бути створені для розвитку і стійкості, а по-третє, що має на увазі законотворець, говорячи про цілісність і єдність фінансової системи. Якщо цих ознак не буде, то це вже не буде системою.

Далі, у новій редакції, замість поняття «безпека страхового ринку» введено термін «безпека небанківського фінансового сектору», під якою розуміють рівень розвитку фондового і страхового ринків, що дає змогу повною мірою задовольняти потреби суспільства в зазначених фінансових інструментах і послугах [6]. Відразу виникає питання, що означає повною мірою (це як, які критерії) задовольнити потреби суспільства у фондових інструментах і страхових послугах?

І замість шести індикаторів безпеки страхового ринку (показник проникнення страхування, показник «щільності страхування», частка довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій, рівень страхових виплат, частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам, частка сукупного

обсягу статутних капіталів страхових компаній, що належать нерезидентам у загальному їхньому обсязі), розраховують лише два, що мають віддзеркалити рівень безпеки страхового ринку: рівень проникнення страхування і частка надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя). На нашу думку, скорочений перелік індикаторів, що беруться до уваги при визначенні рівня фінансової безпеки страхової сфери, спотворює інтегральний результат, оскільки не враховує проникнення іноземних страховиків, ступінь перестраховування в нерезидентів, а також поза увагою залишився показник рівня виплат, який і є основною характеристикою задоволеності потреб суспільства у страхових послугах.

На нашу думку, фінансова безпека страховика з правового погляду — це створення таких умов функціонування страхового ринку в цілому і страхових компаній, зокрема, за яких, по-перше,

фактично відсутня можливість спрямовувати фінансові потоки в незакріплені законодавчими нормативними актами сфери їх використання і, по-друге, до мінімуму знижена можливість зловживання фінансовими ресурсами (як з боку страховика, так і з боку страхувальника) [7].

Проведений аналіз праць, присвячених питанням фінансової безпеки страхової сфери, свідчить про відсутність однаковості науковців щодо методики оцінювання стану фінансової безпеки страховиків, а їхні дискусії в частині розуміння змісту фінансової безпеки страховика, умов її забезпечення є свідченням багатогранності та складності цього поняття.

Далі представлено теоретичні погляди вітчизняних і зарубіжних дослідників на економічну природу фінансової безпеки страховика (табл. 1), критичний аналіз яких, у сукупності, дозволяє визначити умови забезпечення і розв'язання проблеми побудови системи індикаторів для діагностики її рівня.

Таблиця 1

Теоретико-методичні підходи до тлумачення поняття
«фінансова безпека страховика»

Автор, джерело	Зміст поняття, умови
В. Д. Базилевич [8]	Фінансова безпека страховика — здатність виконувати взяті зобов'язання за договорами страхування за умови дії несприятливих чинників, а також зміни в економічній кон'юктурі.
А. М. Єрмошенко [9]	Фінансова безпека страхової організації — такий фінансовий стан страховика, обов'язковою умовою якого є збалансованість системи фінансових показників, стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, що дозволяє своєчасно та в повному обсязі виконувати взяті страховиком зобов'язання, а також забезпечує ефективний розвиток страхової організації в поточному та наступних періодах. Поняття можна розглядати як у статичній, тобто через оцінку рівня фінансової безпеки, так і в динамічній — через безперервний процес її (фінансової безпеки) забезпечення.
Н. Кузовлева [10, с. 42]	Фінансова безпека страхової компанії — це стан захищеності економічних інтересів страхової компанії від внутрішніх і зовнішніх загроз, який забезпечується ефективним формуванням і використанням фінансових ресурсів, що створює умови для її стабільного функціонування.
Т. Яворська [11, с. 668]	«Економічно безпечна страхова компанія» — це суб'єкт, що виважено підходить до здійснення своєї діяльності, оперативно реагує на будь-які ринкові невдачі, зовнішні та внутрішні загрози з метою їх мінімізації або уникнення. Основною складовою, що формує рівень економічної безпеки страховика, є фінансова безпека.
В. Кравченко [12, с. 109]	Фінансова безпека страхової компанії має визначатися через систему показників і зазначає, що стан і розвиток страховика характеризується такими основними показниками, як кількість договорів страхування; обсяг валових і чистих виплат страхових платежів; обсяг валових і чистих виплат страхових відшкодувань; місткість перестраховального сегмента; обсяг сформованих страхових резервів; обсяги активів та статутного капіталу страховиків.

Розглянуті трактування дефініції «фінансова безпека страховика» тотожні розумінню його фінансової стійкості, за винятком авторства Н. Кузовлевої, яка робить акцент на захищеності економічних інтересів страховика від внутріш-

ніх і зовнішніх загроз. Ми поділяємо думку авторки, оскільки вона відповідає сучасним трендам страхового менеджменту — обов'язковості побудови системи ризик-менеджменту страхової компанії, що є однією з вимог Директиви ЄС

Solvency II [13] і передбачає розроблення внутрішнього Положення про систему управління ризиками. Система управління ризиками є інструментом, що формує умови для ефективного управління бізнес-процесами страховика з урахуванням ризиків, дозволяє виявляти нові можливості для прибуткового бізнесу, забезпечувати більш стабільний і прогнозований перебіг подій. У процесі управління ризиками страховики проводять їх ідентифікацію, тобто будують карту ризиків — перелік ризиків страховика із установленням показників імовірності настання подій, що пов'язані з ризиками та чутливості страховика до ризиків. Основними видами ризиків страхових компаній є андерайтинговий ризик, ринковий ризик, ризик дефолту контрагента, операційний ризик, ризик учасника фінансової групи. Андерайтинговий ризик включає: ризик недостатності премій і резервів; катастрофічний ризик; ризик окремого виду страхування (ризик, викликаний змінами витрат, понесених у зв'язку з обслуговуванням страхових полісів, коливаннями частоти і ступеня тяжкості страхових випадків, неточністю оцінок і прогнозів щодо настання страхових випадків).

Ринковий ризик вміщує такі: ризик інвестиції в акції, ризик процентної ставки, валютний ризик, ризик спреда, майновий ризик, ризик ринкової концентрації.

Ризик дефолту контрагента — ризик неспроможності будь-якого дебітора (перестраховика, боржника) виконати взяті на себе зобов'язання за договором перед страховиком.

Операційний ризик — ризик можливих фінансових втрат страховика, що є наслідком недоліків управління, недосконалості процесів збору та обробки інформації, контролюваності, безперервності роботи, надійності технологій, а також помилки і несанкціоновані дії персоналу (внутрішнє шахрайство).

Якщо страховик є учасником фінансової групи, то він піддається ризикові погіршення фінансового стану внаслідок погіршення фінансового стану іншого учасника такої групи.

Обов'язковою умовою забезпечення фінансової безпеки страхової компанії є проведення за результатами річної звітності стрес-тестів.

Порівнюємо умови забезпечення фінансової безпеки і досягнення фінансової стійкості страховика (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняння умов забезпечення фінансової безпеки і досягнення фінансової стійкості страховика

Умови	
Забезпечення фінансової безпеки	Досягнення фінансової стійкості
Розмір нетто-премії (як результуючий показник, що залежить від розміру страхової суми та величини страхового тарифу і кількості укладених договорів страхування)	Наявність власного капіталу
Величина сформованих страхових резервів	Ефективна тарифна політика
Розмір власного капіталу страховика (статутний капітал + вільні резерви)	Наявність програми перестраховування (вибір оптимальної форми і методу перестраховування)
Підходи компанії до розподілу/перерозподілу ризику (наявність/відсутність франшизи, перестраховування)	Формування достатнього обсягу фондів грошових коштів (вибір адекватних методів формування страхових резервів)
Частка перестраховиків у страхових резервах	Ефективне інвестування коштів сформованих грошових фондів (з дотриманням принципів безпеки, ліквідності, диверсифікації та прибутковості)
Інвестиційна політика (показники її ефективності: дохідність, надійність, поверненість коштів)	Оптимізація структури страхового портфеля, його диверсифікація
Фінансовий моніторинг діяльності страховика	Щоквартальний моніторинг величин відповідно до встановленого мінімуму:
Контроль за фінансовими операціями страховальників (з метою унеможливлення використання страхування для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом або інших кримінальних схем)	– відношення фактичної величини платоспроможності до нормативної величини платоспроможності;
Гнучкість (зміна напрямів і структури діяльності)	– відношення сумарної величини активів, прийнятих для покриття страхових резервів, до величини страхових резервів;
Бюджетування, визначення центрів відповідальності	– відношення нетто-активів до статутного капіталу;
	– відношення статутного капіталу до мінімальної величини статутного капіталу згідно з вимогами законодавства

Примітка. Складено за [1; 3–6; 10; 11; 14].

Наявність перелічених умов визначає гарантію безпеки страховика як комплексного показника, а через нього — і фінансову стійкість страхової компанії.

Крім перелічених у *табл. 2* умов досягнення фінансової стійкості страховика, на думку А. О. Бойко, важливими напрямками є юридична якість договору, зокрема, умов його виконання (права і обов'язки сторін, обмеження і винятки) [15], однак, на нашу думку, це більше стосується фінансової безпеки страховика.

На нашу думку, на стан і рівень фінансової безпеки страховика напряму впливає рівень (якість) державного нагляду за страховою діяльністю, який має ґрунтуватися на міжнародних принципах і стандартах ведення страхового бізнесу. Наразі у сфері вітчизняного державного регулювання страхової діяльності не сформовано концепції забезпечення безпечного функціонування страхового ринку і відсутня методика визначення рівня фінансової стійкості страхових компаній, не визначена система її показників, їхні порогові значення.

Тепер активно ведеться робота над проектом закону України про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання ринків фінансових послуг (реєстраційний номер 8415 від 25.05.2018), значна частина положень спрямована на вдосконалення діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Доцільність внесення змін автори пояснюють тим, що ключова мета законопроекту — створення дієвого ефективного регулятора і в секторі небанківських фінансових установ.

Нещодавно в українському парламенті у другому читанні ухвалено законопроект 2413а «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій з державного регулювання ринків фінансових послуг» (т. зв. СПЛІТ), який передбачає створення на базі НБУ мегарегулятора фінансового ринку (за російською моделлю). Одним із нововведень пропонується передати НБУ функції ліцензування небанківських фінансових установ. Зрозуміло, що підходи до ліцензування Нацбанком будуть відрізнятися від правил ліцензування Нацкомфінпослуг. Нові правила будуть наближені до стандартів, що поширюються на банківські установи, а саме в частині відкритості інформації, якості акціонерного капіталу, прозорості структури власності, що, беззаперечно, є позитивним моментом.

Однак експерти [16] висловлюють побоювання, що створення мегарегулятора за такою моделлю ще більше віддалить Україну від європейської практики і практики економічно розвинутих країн нагляду за фінансовими ринками, де взаємодію між регулятором і учасниками страхового ринку побудовано на принципах відкритості й обов'язковості врахування позиції представників страхового бізнесу та персональної відповідальності чиновників регулятора за ухвалені рішення. Регулятор, як державна структура, покликаний захищати не лише інтереси держави, а й інтереси страховиків і споживачів. Проведений аналіз положень законопроекту № 2413а свідчить, що функція захисту прав споживачів фінансових послуг ним не передбачена. Процеси, що відбуваються в регуляторній політиці небанківської сфери, суперечать європейським принципам і чинній практиці державного регулювання, основні принципи яких Україна зобов'язалася гармонізувати з нормами Європейського Союзу при підписанні Асоціації з ЄС.

На думку В. Черняхівського, делегування наглядових функцій за небанківським сектором Національному банку України безмежно і безконтрольно посилить повноваження регулятора, одночасно наділяючи його владою законодавчого органу і суду. Оскільки з ухваленням законопроекту № 2413а СПЛІТ страховики безповоротно втратять право апелювати до органу ліцензування — зупинити його рішення до рішення суду. Статтею 74 Закону України «Про Національний банк України» передбачено, що оскарження рішення, акта або дії Національного банку України не зупиняє їх виконання. Забезпечення позову шляхом зупинення рішень, актів Національного банку України, а також установлення для Національного банку України заборони або обов'язку вчиняти певні дії не допускається [17].

Ухвалення закону у запропонованій редакції посилить корупційні ризики, витрати і тиск на бізнес, нагляд не матиме ніяких запобіжників з боку інших державних органів і судової системи. Така модель відкриє можливості для знищення і відбирання бізнесу, відповідно, погіршить рівень фінансової безпеки страхового сектору і генеруватиме загрози фінансовій стійкості страховиків.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило впевненість у тому, що фінансова стійкість страховика і його фінансова безпека є взаємо-

залежними та взаємодоповнюваними поняттями — фінансово нестійка компанія не може бути безпечною для її власників (акціонерів), працівників, споживачів страхових послуг і ринку в цілому.

Якщо фінансова стійкість страховика більшою мірою залежить від якості фінансового управління, то фінансова безпека — від умов зовнішнього середовища функціонування і, зокрема, від якості державного регулювання страхової сфери.

Таким чином, слід говорити про систему управління фінансовою безпекою страхового сектору, під якою ми розуміємо сукупність суб'єктів макро- і мікрорівня, які через використання законодавчо дозволених і встановлених

механізмів та інструментів, здатних забезпечити захист страхових компаній від внутрішніх і зовнішніх загроз, що реалізується шляхом впливу на визначені законодавством чи внутрішніми керівництвами об'єкти з метою забезпечення стійкого функціонування страхового ринку в цілому, і страхових компаній зокрема, і належного виконання останніми зобов'язань (страхових перед страхувальниками, фінансових перед персоналом та власниками і податкових перед державою) за умов досягнення поставлених цілей стратегічного і тактичного характеру.

Особливої виваженості вимагає ухвалення рішень у частині перерозподілу регуляторних функцій між Нацкомфінпослуг і НБУ щодо нагляду за страховим ринком.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про страхування» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.03.2005 № 3755 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v3755486-05>.
3. Кисільова І. Ю. Оцінка фінансової надійності страховика / І. Ю. Кисільова // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. — 2014. — Т. 19. — Вип. 2/5. — С. 139—143.
4. Нагайчук Н. Г. Фінанси страхових компаній : навч. посіб. / Н. Г. Нагайчук, О. О. Гончаренко. — Київ : УБС НБУ, 2010. — 535 с.
5. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економіки України від 02 березня 2007 р. № 60 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.expert-ua.info/document/archivera/law5xwqoi/index.htm>.
6. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>.
7. Нагайчук Н. Г. Інструментарій управління фінансовою безпекою страховиків / Н. Г. Нагайчук // Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ). — 2014. — № 2 (20). — С. 195—198.
8. Страхування : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. — Київ : Знання, 2008. — 1019 с.
9. Єрмошенко А. М. Механізм забезпечення фінансової безпеки страхових організацій : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / А. М. Єрмошенко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — Київ, 2006. — 19 с.
10. Кузовлева Н. Ф. Финансовая безопасность страховых организаций: вопросы теории и методологии / Н. Ф. Кузовлева // Вестник Московского университета МВД России. — 2011. — № 12. — С. 41—46.
11. Яворська Т. В. Концептуальні положення гарантування безпеки страхових компаній в Україні / Т. В. Яворська // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2015. — Вип. 4. — С. 668—673.
12. Кравченко В. О. Розвиток страхового ринку та методів аналізу показників страхової статистики / В. О. Кравченко // Економіка промисловості. — 2012. — № 3—4 (59—60). — С. 108—115.
13. Директива 2009/138/ЄС Solvency II Європейського Парламенту і Ради від 25 листопада 2009 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://ufu.org.ua/files/zakon/EU/Solvency%20II_ukr.doc.
14. Сташкевич Н. М. Застосування фінансових важелів в підвищенні фінансової стійкості страховиків / Н. М. Сташкевич // Науковий вісник / Всеукраїнська асоціація молодих науковців ; Одеський державний економічний університет // Науки: економіка, політологія, історія. — 2014. — № 5 (213). — С. 117—129.

15. Бойко А. О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії / А. О. Бойко // Економічні науки. — 2010. — № 7 (25). — С. 1—14.
16. Черняховский В. Неевропейское госрегулирование финрынков [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <https://biz.nv.ua/experts/vjacheslav-chernjakhovskij/ne-evropejskoe-hosrehulirovanie-finrynkov-v-ukraine-2497544.html>.
17. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [Електронний ресурс]. — Стаття 74 : Оскарження рішень Національного банку. — Режим доступу : <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/zakon-ukrajiny/stattya-oskarjennya-rishen-natsionalnogo-192283.html>.